

TOIMINTASUUNNITELMA 2026

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto – on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Siihen kuuluu 40 järjestöä tai muuta yhteisöä. Verkosto on perustettu 27.10.1994 ja se on Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston EAPN European The European Anti-Poverty Networkin jäsen.

Yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa pyrimme edistämään köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kuulluksi tulemista ja osallisuutta poliittisessa päätöksenteossa ja torjumaan eriarvoisuutta. Toimintasuunnitelma konkretisoi vuodeksi 2026 verkoston strategiaa 2024–2026.

1. TOIMINNAN PAINOPISTEET

1. Kaikkien osallisuus varmistettava yhteiskunnassa
2. Sosiaaliturvaan tehdyt leikkaukset tulee arvioida uudelleen
3. Lapsiperheköyhyys on pysäytettävä.
4. Työttömät tarvitsevat aitoa tukea, eivät rangaistuksia.
5. Ruoka-avun tarvetta tulee vähentää.
6. Järjestöjen rahoitus ja asema Suomessa tulee turvata.
7. Digitalisaatio ei saa syrjäyttää osaa väestöstä.
8. Hyvinvointialueiden palveluiden rahoitus tulee turvata
9. Työllisyystoimenpiteiden tulee olla yhdenvertaisia valtakunnallisesti myös osatyökykyisille (esim. palkkatuki, työkokeilut).
10. Häätöjen määrän kasvu on pysäytettävä.

Painopisteet strategiasta kaudelle 2024–2026

1. Köyhien ihmisten perusoikeuksien turvaaminen: Tavoitteena on varmistaa, että köyhyys ei lisääny ja että köyhien ihmisten perusoikeudet turvataan.
2. Lapsiperheköyhyyden vähentäminen: Erityistä huomiota kiinnitetään ylisukupolvisuuteen, jotta köyhyys ei periydy sukupolvelta toiselle.
3. Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden parantaminen ja sairastamisen kustannusten alentaminen: Tavoitteena on parantaa palveluiden saatavuutta ja vähentää sairastamisen kustannuksia. On tärkeää, että palvelujärjestelmä ei itsessään tuota lisää köyhyyttä tai syrjäytyneisyyttä. Tarvitaan parempaa tiedonkulkua ja yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen välillä.
4. Sosiaaliturvauudistuksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen: Uudistuksen etenemistä seurataan ja siihen pyritään vaikuttamaan.
5. Kansalaisten tiedonsaannin ja digituen parantaminen: Tavoitteena on parantaa kansalaisten tiedonsaantia ja digituen saatavuutta sekä vähentää etuuksien alikäyttöä.
6. Syrjäytymisen ja rasismien vastaisen toiminnan tehostaminen: Toimintaa tehostetaan syrjäytymisen ja rasismien vastaisessa työssä.
7. Köyhyyttä kokeneiden osallisuuden vahvistaminen: Tavoitteena on vahvistaa köyhyyttä kokeneiden ihmisten osallisuutta. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen merkityksen korostaminen: Järjestöjen roolia ja merkitystä korostetaan.

2. VAIKUTTAMISTYÖ

EAPN-Fin seuraa yhteiskuntapolitiikan vaikutuksia köyhyyteen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen Suomessa. Se pitää esillä köyhyyden vähentämisen tärkeyttä ja esittää ratkaisuja sen vähentämiseksi.

Kannustamme jäsenjärjestöjemme tekemään näkyväksi köyhyyteen liittyviä asioita ja mahdollisia ongelmia (seurattavia asioita mm. ylisukupolvisen huono-osaisuuden sekä eriarvoisuuden kehitys, yksinhuoltajuus, liikenneköyhyys, eläkeläisten köyhyys, pienipalkkaisuus, sairaus- / vammaisuus, asunnottomuus, velkaongelmat, työttömyys, digiköyhyys, maahanmuuttajat sekä ruoka-aputoiminta).

Olemme mukana YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda2030-toimintaohjelman toimeenpanossa. Edellytämme, että hallitus pitää kiinni köyhyyden vähentämisen kansallisesta ja kansainvälisestä toimintasuunnitelmasta. Vihreä siirtymä tulee toteuttaa oikeudenmukaisesti köyhien kannalta.

EAPN-Fin on yhteistyökumppanina Helsingin yliopiston, Itä-Suomen yliopiston, Turun yliopiston, Åbo Akademin ja Helsingin Diakonialaitoksen yhteisessä OBaMa – Osallistuminen esteiden yli hankkeessa. Hankkeessa tutkitaan eri vähemmistöjen ja marginalisoitujen ryhmien kohtaamaa osallistumiseen liittyvää eriarvoisuutta. Hanketta johtaa tutkimusjohtaja Meri Kulmala Helsingin yliopistosta. EAPN-Finin yhteishenkilönä hankkeessa toimii puheenjohtaja Sanna Tiivola.

Annetaan mahdollisuuksien mukaan lausuntoja sosiaaliturvaan liittyviin lakiesityksiin. Seuraamme sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen etenemistä ja otamme siihen kantaa.

Hyvinvointialueiden toimintaa seurataan köyhyyden vähentämisen, sairastamisen hinnan ja yhdenvertaisten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta.

Tehdään Köyhyysvahti julkaisu 2026 jäsenjärjestöjen yhteistyönä. Euroopan EAPN kokoaa kansalliset raportit ja toimittaa ne eteenpäin Euroopan Unionin päättäjille. Ohjeet raportin kokoamiseen tulevat EAPN Euroopalta ja kansallisen raportin kokoamisesta saadaan rahallinen korvaus.

YK:n köyhyyden vastainen päivä ja Asunnottomien yö 17.10. huomioidaan toiminnassa ja järjestetään tapahtumia. Organisoidaan järjestöjen yhteistyönä valtakunnallinen Köyhyysviikko marraskuussa.

Yhteistyössä eduskunnan köyhyysryhmän kanssa järjestetään tilaisuuksia. EAPN-Fini:llä on edustus eduskunnan köyhyysryhmässä. Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä tapahtuma järjestetään marraskuussa 2026 järjestöjen yhteistyönä Köyhyysviikolla.

Jaetaan Kunnioittavasti köyhyydestä -journalismitunnustus toimittajille nyt 10. kerran. Tunnustus jaetaan toimittajalle köyhyyttä kunnioittavasti esiintuovasta journalistisesta artikkelista tai muusta työstä. Vuoden 2025 tunnustus jaetaan alkuvuodesta 2026. Palkitsemismalli on lähtöisin Itävallasta ja laajentunut eurooppalaiseksi yhteistyöksi.

EAPN-Fin on yhteistyökumppanina Ihmisoikeusliiton vaikuttajaryhmän toiminnassa, joka käsittelee köyhyyttä ihmisoikeusloukkauksena. Seuraamme Ruoka-apu toiminnan tilaa.

Osallistutaan Euroopan EAPN ja Euroopan köyhyysohjelman työryhmiin mahdollisuuksien mukaan.

EAPN-Fin tekee yhteistyötä Kulttuuria kaikille -palvelun kanssa köyhyyttä kokevien äänen ja osallisuuden edistämiseksi. EAPN-Fin tekee yhteistyötä Kulttuuria kaikille -palvelun ja Kaikukortti -toiminnan kanssa. Verkosto on mukana Kulttuuria kaikille -palvelun Suomen Kulttuurirahastolle lokakuussa 2025 jätetyssä hankehakemuksessa. Hankkeen tavoitteena on lisätä köyhyyttä kokevien ihmisten ja taide - ja kulttuurialan toimijoiden välistä yhteistyötä ja toimintaa sekä edistää turvallisia ja syrjinnästä vapaita tiloja. Jos hankkeen rahoitus toteutuu, EAPN-Finin edustus on hankkeen ohjausryhmässä ja hankkeen yhteiskehittämisen

työpajoihin kutsutaan mukaan verkoston jäseniä.

3. TYÖRYHMÄT

Työryhmät ovat verkoston sisältötyöskentelyn ydin. Ne toimivat itsenäisesti ja valmistelevat vaikuttamista, joka kanavoidaan EAPN-Finin hallituksen kautta. Lyhytaikaisia työryhmiä voidaan perustaa tietyn asian tai tapahtuman valmistelemiseksi.

Lapsiperheköyhyystyöryhmä seuraa lapsiperheiden köyhyystilannetta ja kokoaa yhteen järjestöjä ja muita toimijoita, jotka työskentelevät perheiden tilanteen parantamiseksi. Ryhmässä on mukana myös kokemusasiantuntijoita. Työryhmä nostaa ajankohtaisia lapsiperheköyhyyteen liittyviä huomioita esille julkiseen keskusteluun esimerkiksi mielipidekirjoitusten ja kannanottojen muodossa.

Terveys ja köyhyys -työryhmä toimii pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten sosiaaliturvan ja palveluiden parantamiseksi. Ryhmä vaikuttaa terveyden eriarvoisuuden vähentämiseksi ja sairastamisen taloudellisen kuormituksen vähentämiseksi. Se seuraa ajankohtaisia sosiaali- ja terveysturvan kysymyksiä heikoimmassa asemassa olevien kannalta ja tekee selvityksiä ja ehdotuksia toimista ongelmien ratkaisemiseksi.

Kansalaistoimintaryhmä kokoaa ihmisiä, joilla on tai on ollut kokemusta köyhyydestä tai pienillä tuloilla elämisestä. Ryhmä toimii tiiviisti yhdessä Kuka Kuuntelee Köyhää? verkoston kanssa tuoden esiin köyhyyttä kokevien ääntä edunvalvontaan. Ryhmä mm. kokoaa edustajat ja työstää raportin vuosittaiseen Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen PeP tapaamiseen (People experiencing Poverty). Ryhmän asiantuntemusta hyödynnetään kaikessa toiminnassa, kuten tilaisuuksissa ja julkaisuissa.

4. VIESTINTÄ

Verkosto ylläpitää **eapn.fi verkkosivuja** ja somessa **Facebook-profiilia**. Työryhmät tuottavat verkkosivuille materiaalia. Verkkosivut ovat verkoston profiili ja käyntikortti ulospäin. Uusia sosiaalisen median kanavia otetaan käyttöön resurssien mukaan.

Sähköinen **uutiskirje** lähetetään tilaajille 3–4 kertaa vuodessa. Jäsenistöä kannustetaan lähettämään tietoa omista köyhyyden vastaisista toimistaan EAPN-Finin verkkosivuille ja uutiskirjeeseen.

Tuen ja avun lähteitä -sivua kehitetään muun muassa lisäämällä sinne köyhyyttä kokevien tärkeinä pitämiä aineistoja.

EAPN-Fin osallistuu eri yhteistyökumppaneiden kanssa tapahtumien ja kampanjoiden järjestämiseen. Köyhyysviikko-kampanja on vakiinnutettu vietettäväksi marraskuun toisella viikolla. Panostetaan uusien jäsenten hankintaan kampanjan avulla verkoston toiminnan vahvistamiseksi. Yhteiskunnallinen tilanne tarvitsee kaikkia toimijoita, jotka kokevat köyhyysasian ratkaisemisen tärkeäksi.

5. KÖYHYTTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN

EAPN-Fin vaikuttaa siihen, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa päätösten vaikutuksia arvioidaan johdonmukaisesti ja säännöllisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisryhmien kannalta. Verkoston jäseniltä ja kumppaneilta kysytään mikä on tärkeintä tulevaisuudessa ja mitä otetaan tulevien vuosien strategiaihin. Kannustetaan jäsenjärjestöjä toimimaan aktiivisesti yksin ja yhdessä köyhyyden

torjumiseksi.

Kansallinen köyhyyttä kokeneiden kuulemistapahtuma **Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä** järjestetään kahdeksatta kertaa Kirkkohallituksen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n, Ihmisoikeusliitto ry:n ja Työttömien Keskusjärjestön kanssa. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä Eduskunnan köyhyysryhmän kanssa.

EAPN-Fin vastaa **Suomen delegaation lähettämisestä Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaisiin PeP-tapaamisiin.**

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen valitsee köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati. Raadin sihteerinä toimii Anita Salonen Kirkkohallituksesta ja Kirkkohallitus huolehtii myös valintaprosessin ja jakotilaisuuden organisoinnista sekä viestinnästä yhteistyössä EAPN-Finin kanssa.

EAPN-Fin järjestää jäsenilleen Teemakahvi tilaisuuksia tietoisuuden nostamiseksi siitä, mitä kukin tekee köyhyyden torjumiseksi. Jäsenistön yhteisillä kokoontumisilla kootaan ja välitetään tietoa yhteiskunnallisista muutoksista ja köyhyyttä kokevien tilanteista. Pyritään lisäämään vuoropuhelua köyhyyttä kokeneiden kanssa ja vaikuttamaan päätöksentekoon.

Verkosto pyrkii kokoamaan jäsenistöä yhteisiin vaikuttamistoimiin köyhyyden vähentämiseksi ja viestii jäsenten omasta ja niiden yhteisestä työstä. Jäsenistölle järjestetään omia teemallisia keskustelutilaisuuksia. Tilaisuuksiin tarjotaan etäosallistumismahdollisuus, jotta osallistuminen olisi mahdollista myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.

Pyritään järjestämään tilaisuuksia keskusteluun kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen kanssa.

6. TOIMINTA OSANA EU:n VERKOSTOA

EAPN-Fin on yksi EAPN:n, The European Anti-Poverty Network, verkostojäsenestä. EAPN Eurooppaan kuuluu 31 kansallista vapaaehtoisjärjestöjen ja ruohonjuuritason verkostoa sekä 13 eurooppalaista järjestöä.

Eurooppalainen verkosto vaikuttaa siihen, että köyhyys- ja osallisuusnäkökohdat otetaan EU:ssa huomioon tasaveroisesti talouspolitiikan rinnalla. EAPN-Fin osallistuu EAPN-Eurooppa toimintaan ja toimieliimiin sekä viestii Euroopan tason toiminnasta Suomeen.

EU-tasolla seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa ja jatketaan EU-ohjausjaksoon vaikuttamista yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa. Pyritään luomaan yhteyksiä Europarlamentin jäseniin ja seuraamaan parlamenttia.

EAPN-Finin edustaja ExCossa, Executive Committee, on EAPN-Finin puheenjohtaja Sanna Tiivola. EUISG-työryhmässä, EU Inclusion Strategies Group, edustajana on Larissa Franz-Koivisto Suomen Caritaksesta. Osallistutaan EAPN:n politiikkaseminaariin, yleiskokoukseen ja eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen (PeP) sekä mahdollisuuksien mukaan muihin EU-tason tapahtumiin.

EAPN Eurooppa yhteistyötä tehdään myös erillisillä sopimuksilla, joita harkitaan vuosittain.

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan EAPN:n ja sen Itävallan verkoston koordinoimaan kansainväliseen journalismitunnustuksen yhteistyöhön.

7. HALLINTO JA RESURSSIT

Verkostolla on yleiskokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 8–12 jäsentä. Hallitus kokoontuu toimintavuoden aikana 5–8 kertaa. Sen toimintaa kehitetään niin, että vastuut eri kokonaisuuksista jakautuvat entistä selkeämmin hallituksen jäsenten kesken.

Yleiskokous järjestetään loka–marraskuussa. Siinä jokaisella jäsenyhteisöllä on yksi ääni.

Verkoston tärkein voimavara ovat jäsenyhteisöt; niiden yhteistyöhön antama taloudellinen ja toiminnallinen panos. Verkostoon kuuluvat järjestöt ja yhteisöt työskentelevät omien sidosryhmiensä ja köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden ihmisten kanssa. Lisää jäseniä kutsutaan toimintaan mukaan jäsenkampanjan avulla.

EAPN-Fin käy yleiskokouksessa 2025 keskustelun, muutetaanko verkosto yhdistykseksi. Samoin käydään keskustelu verkoston taloudenhoidosta. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on ilmoittanut, että ei vastaa taloudenhoidosta enää vuoden 2025 jälkeen. Verkostolle tulee valita myös uusi sihteeri, nykyinen sihteeri Eija Kilgast ei jatka tehtävässä vuoden 2025 jälkeen. EAPN-Finin uusi hallitus valmistelee ja ottaa käyttöön muutokset yleiskokouksen päätösten mukaisesti.